

Ernst på togrejse

DR1, 2011, 7 min.

Tv-udsendelsen er en håndtegnet animationsfilm, hvor hovedpersonen er drengen Ernst på ca. 6 år. Det er en varm historie med en simpel fremadskridende handling. Filmens lydside er meget stemningsfuld. Personerne taler volapyk-sprog men med hver sin tydelige stemme, der kombineres med musik og lydeffekter til en udtryksfuld lydkulisse. Stregen er enkel, men samtidig præget af klassiske filmiske virkemidler.

Billederne er fra filmen

Filmens handling

Filmen handler om Ernst og hans mor, der skal med toget ud af byen på en lille ferie. På banegården er der et virvar af mennesker, men mor finder både frem til billetsalget og det rigtige tog. Inde i toget slår de sig ned på deres pladser, og efter et stykke tid går Ernst ud på gangen og kigger ud ad vinduet. Toget standser ved en station, og på perronen får Ernst øje på en isbod. Han løber tilbage til sin kupé - men mor er væk. Ernst ser pludselig mor på perronen ved isboden. Han stiger af toget for at finde hende, men det viser sig at være en anden kvinde. I mellemtiden har mor været på toilettet. Hun opdager hurtigt, at Ernst ikke er i kupéen. Lige idet toget er ved at forlade stationen, ser hun Ernst på perronen. Hun råber op, trækker i nødbremsen og får toget standset. Ernst og mor bliver genforenet og fortsætter togrejse med hygge og kortspil.

Den pædagogiske vejledning

Den pædagogiske vejledning lægger op til både analytiske og produktive aktiviteter med filmfortællingen, fortællingens struktur og filmens virkemidler med særlig vægt på filmens lydside. Den omfatter dermed samtidig temaerne "Produktion og formidling" samt "Analyse" fra Faghæfte 48 om "It- og mediekompetencer i folkeskolen."

Den pædagogiske vejledning indeholder:

- En kort vejledning til læreren
- Bilag med 4 sider, der rummer 60 stilbilleder fra filmen (framegrabs). Billederne er nummererede og ligger i kronologisk rækkefølge i forhold til filmfortællingen. Billederne er indsat i et pdf-dokument, der kan printes ud.

- Et link til en billedbank på nettet, der rummer de samme 60 billeder i elektronisk form, der kan downloades og bruges i forskellige programmer på computeren fx billedfortællingsprogrammet PhotoStory.

Fælles Mål

I den pædagogiske vejledning bliver der især lagt op til, at eleverne arbejder indenfor hovedområdet **Sprog, litteratur og kommunikation** med hovedvægt på følgende trinmål efter 2. klasse:

- udtrykke en begyndende forståelse for samspillet mellem genre, sprog, indhold og situation,
- kende forskellen mellem fiktion og ikke-fiktion og kunne tale med om genre og hovedindhold,
- samtale om litterære tekster og andre udtryksformer ud fra umiddelbar oplevelse og begyndende kendskab til faglige begreber,
- udtrykke sig i billeder, lyd og tekst samt i dramatisk form.

I undervisningsprocessen vil eleverne desuden komme til at arbejde indenfor følgende trinmål under hovedområdet **Det talte sprog**:

- bruge talesproget i samtale og samarbejde og kunne veksle mellem at lytte og at ytre sig
- udvikle ordforråd, begreber og faglige udtryk
- fremlægge, referere, fortælle og dramatisere
- improvisere og eksperimentere med kropssprog, stemme og computerens muligheder

Ideer til undervisningen

Som ovenfor nævnt er filmen velegnet til at arbejde med filmfortælling, handlingsgang og fortællingens struktur på de yngste klassetrin. Jeg har nedenfor skitseret et konkret forslag til en arbejdsgang, hvor eleverne benytter stillbilleder/framegrabs fra filmen til i makkerpar eller små grupper at tale om filmens vigtigste hændelser i relation til fortællingens struktur.

Filmens lydside er desuden helt speciel og velegnet til et grundigere arbejde med filmlyd. Her kan det være interessant at fokusere på de forskellige lydkilder og deres samlede udtryk. Det er desuden oplagt at inddrage analytiske aktiviteter som f.eks. at gøre billedsiden sort, mens eleverne koncentrerer sig om lydsiden, men der er også gode muligheder for, at eleverne selv eksperimenterer med at optage lyd og til at kombinere lyd og billeder. I mit konkrete forslag til arbejdsgang skitserer jeg en meddigtningsopgave, hvor eleverne i makkerpar benytter stillbilleder/framegrabs fra filmen i en PhotoStory og på lydsiden skaber en kombination af dialog og lydeffekter.

Forslag til arbejdsgang

1. Se filmen første gang.
Tal med eleverne om deres oplevelse. Kom i den forbindelse ind på, hvad der især optog dem.
2. Forbered eleverne på, at de ved andet gennemsyn især skal lægge mærke til filmens handlingsgang.
  - Hvad sætter fortællingen i gang?
  - Hvad er de væsentligste hændelser i løbet af fortællingen?
  - Hvordan slutter den?
3. Se filmen anden gang.
4. Inddel klassen i makkerpar eller evt. i 3-mandsgrupper. Print stillbillederne fra bilaget ud, så hvert makkerpar har en samlet udskrift af alle 60 stillbilleder. Bed derefter eleverne om at udvælge de fx 9 stillbilleder, som til sammen bedst dækker fortællingen om Ernst på togrejse. Billederne skal klippes ud og lægges i rækkefølge, hvor første billede skal knytte sig til fortællingens begyndelse, de syv næste billeder til de væsentligste hændelser i fortællingens midte og det sidste billede til filmens slutning. Billederne klistres i den rigtige rækkefølge på en lang papirstrimmel, som hænges op på klassens opslagstavle.

Det er for nogle elever i indskolingen svært at overskue 4 sider med 60 billeder. I så fald vil jeg anbefale, at læreren selv sammensætter fx 2 sider med i alt 30 billeder fra Billedbanken. Nogle elever har desuden svært ved at placere billederne rigtigt i forhold til handlingsgangen. Her vil jeg anbefale, at læreren hjælper eleverne med at rette i rækkefølgen ved fx at gense filmen eller blot dele af den.

5. Eleverne fremlægger på tur fortællingen om Ernst på togrejse, mens de støtter sig til billederne på deres billedstrimmel. Kom ind på ligheder og forskelle i de forskellige makkerpars valg. Hvis der er store indholdsmæssige forskelle i fortolkningerne, er det måske en god idé at se filmen igen og hæfte sig ved forskellene og evt. justere opfattelserne.
Kom desuden ind på de udvalgte billeders virkemidler, hvor det er naturligt i fremlæggelserne. Det er f.eks. en god idé at komme ind på perspektiv og synsvinkel i den sekvens, hvor Ernst kontakter den fremmede dame på perronen.

6. Se evt. filmen endnu engang og bed eleverne om at fokusere på filmens lydside. Tal efterfølgende om de forskellige lydkilder og kom ind på, hvordan det virker, at personerne taler volapyk-sprog. Det er også en god idé at introducere begreberne dialog, reallyd (den lyd, der passer til en scenes billeder og er gengivet i et realistisk lydniveau), effektlud (en forstærket eller overdreven lyd) samt underlægningsmusik og kom i den forbindelse ind på underlægningsmusikkens stemningsskabende betydning.
7. Lad derefter makkerparrene lave en PhotoStory. Eleverne skal bruge deres billedstrimmel som kladde på billedsiden og efterfølgende skabe en lydside, der kombinerer dialog og effektlud. Her er et link til en simpel guide i PhotoStory:

<http://www.ucc.dk/public/dokumenter/CFU/itogmedier/cfufilmogtv/PhotoStory3.pdf>

Jeg vil anbefale, at I kun arbejder med helt simpel lydproduktionen, dvs. at eleverne optager dialog og lydeffekter samtidig ind i selve PhotoStory-programmet. Eleverne arbejder dermed kun med et dias ad gangen og sletter lydoptagelsen med det samme, hvis den ikke er blevet vellykket. Denne simple form for lydproduktion gør det lettere for elever i indskolingen selv at styre produktionsprocessen.

8. Eleverne fremlægger til sidst deres fortællinger for resten af klassen. Tal om produktionerne og kom evt. ind på:
  - Hvad fungerer godt/ikke så godt?
  - Hvad var svært/let?
  - Hvilke forskelle og ligheder er der i billedfortællingerne?
  - Hvordan har samarbejdet været?

Supplerende Materialer

Det Danske Filminstitut, Temapakken "Film i indskolingen" :

http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Undervisning/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Temapakker/Film-i-indskolingen.aspx

Læring med levende billeder, Christiansen, H.C. et al, Samfundslitteratur 2010, især Appendiks 1

Gissel, Stig Toke: Mediedidaktik, Academica2011, især kapitel 8